

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGOS (D)

Šios Investicinių paslaugų teikimo sąlygos (D) yra taikomos Šalių santykiams dėl Paslaugų teikimo pagal Sutartis tarp Banko (dabartinis pavadinimas – Luminor Bank AS Lietuvos skyrius, buvęs pavadinimas – AB DNB bankas) ir Kliento:
1. kurios sudarytos iki 2017-09-30 (imtinai) ir kuriose yra nurodyta, kad taikomos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos;
2. kurios sudarytos 2017-10-01 ir vėliau, jei jose (arba jų prieduose) yra nurodyta, kad taikomos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos (D).

1. INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGOSE VARTOJAMOS SĄVOKOS

1.1. Šiose Sąlygose vartojamos didžiąja raide parašytos sąvokos turi žemiau nurodytas reikšmes, jei kitokios reikšmės joms nesuteikia kontekstas:

Anketa	Bankui priimtinos formos ir turinio dokumentas, kuriame Klientas pateikia informaciją apie savo žinias ir patirtį investavimo srityje ir, jei taikoma, finansinę padėtį ir tikslus, kurių siekia naudodamasis Paslaugomis.
Bankas	Luminor Bank AS, registracijos kodas 11315936, adresas: Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estija, duomenys apie juridinį asmenį saugomi Estijos komerciniame registre, Lietuvos Respublikoje veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, įmonės kodas 304870069, registruotos buveinės adresas: Konstitucijos pr. 21A, 03601 Vilnius, Lietuva.
Banko interneto tinklalapis	Banko interneto tinklalapis luminor.lt .
Skatinamųjų mokėjimų politika	Banko parengta ir viešai skelbiama skatinimo priemonių, susijusių su Investicinių ir Papildomų paslaugų teikimu, politika, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Bendrosios taisyklės	Banko patvirtintos ir viešai skelbiamos Banko paslaugų teikimo bendrosios taisyklės su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Darbo diena	Kalendorinė diena, išskyrus Lietuvos Respublikos oficialių švenčių ir poilsio dienas.
Finansinė priemonė	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymas	Banko parengtas apibendrintas Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymas, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais, skelbiamas https://luminor.lt/informacija-investuotojams-mifid .
Interesų konfliktų vengimo politika	Banko patvirtinta ir viešai skelbiama Interesų konfliktų vengimo teikiant Investicines paslaugas politika su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Investavimo rekomendacija	Banko iniciatyva ar Kliento prašymu teikiama asmeninio pobūdžio rekomendacija Klientui dėl sandorių, susijusių su Finansinėmis priemonėmis, kuria siūloma imtis vieno iš šių veiksmų: a) pirkti, parduoti, pasirašyti, apsieisti, išpirkti, laikyti arba platinti konkrečią Finansinę priemonę; b) pasinaudoti arba nepasinaudoti konkrečios Finansinės priemonės suteikiama teise pirkti, parduoti, pasirašyti, apsieisti arba išpirkti Finansinę priemonę.
Investicinės paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Investicinių paslaugų teikimo sąlygos arba Sąlygos	Šios Banko patvirtintos ir viešai skelbiamos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos, reglamentuojančios Investicinių ir Papildomų paslaugų teikimą, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Įstatymas	2007 m. sausio 18 d. LR finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024 su vėlesniais pakeitimais ir (ar) papildymais.

Kainynas	Banko patvirtinti ir viešai skelbiami Banko teikiamų Investicinių ir Papildomų paslaugų kainynas bei kainynas Luminor Trade platformai, kuriame nurodoma visa informacija apie Banko paslaugų kainas ir susijusius mokesčius bei kitas išlaidas, su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Klientas	Fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Bankas teikia Investicines ir (ar) Papildomas paslaugas, arba kuris kreipiasi į Banką dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos	Tam tikrų Banko teikiamų Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo sąlygos.
LEI kodas	Unikalus tarptautinis juridiniam asmeniui priskirtas 20 simbolių raidinis skaitmeninis kodas, sudarytas tiksliai pagal ISO 17442 standartą ir vadovaujantis atitinkamomis Finansinio stabilumo tarybos gairėmis. LEI kodo sąvoka apima ir išankstinio juridinio asmens identifikatoriaus – pre-LEI kodo – sąvoką.
Mokesčiai	Kliento mokėtini mokesčiai, palūkanos, komisiniai, gražintinos finansavimo sumos, išlaidos bei kiti mokėjimai bendrai vadinami mokesčiais.
Papildomos paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Paslaugos	Investicinės paslaugos ir Papildomos paslaugos.
Pavedimų vykdymo politika	Banko patvirtinta ir viešai skelbiama Pavedimų dėl finansinių priemonių vykdymo politika su visais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Rekomendacijų teikimo sąlygos	Banko patvirtintos ir viešai skelbiamos bei šių Investicinių paslaugų teikimo sąlygų priedu Nr. 1 esančios Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos, su visais pakeitimais.
Finansinių priemonių atrankos procesas	Banko patvirtintas ir viešai skelbiamas bei šių Investicinių paslaugų teikimo sąlygų priedu Nr. 2 esantis Finansinių priemonių atrankos procesas.
Sutartis	Banko ir Kliento sudaryta sutartis dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Šalis ar Šalys	Bankas ir Klientas atskirai ar kartu.

1.2. Jei Sąlygose nenurodyta kitaip, žodžiai vartojami vienaskaitos forma taip pat reiškia ir daugiskaitą, vienos giminės žodžiai apima ir bet kurios kitos giminės atitinkamus žodžius, žodžiai reiškiantys asmenis apima ir juridinius, ir ne juridinius asmenis, o nuoroda į visumą taip pat reiškia nuorodą ir į jos dalį; ir (kiekvieniu konkrečiu atveju) atvirkščiai.

1.3. Sąlygų punktų ir kitų nuostatų pavadinimai rašomi tik dėl patogumo ir neturi įtakos Sąlygų aiškinimui.

2. INVESTICINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGOS IR SUSIJĘ DOKUMENTAI

2.1. Šios Sąlygos taikomos Šalių santykiams Bankui teikiant Investicines ir (ar) Papildomas paslaugas Klientams.

2.2. Bankas, teikdamas Klientui Investicines paslaugas ir (ar) Papildomas paslaugas, veikia sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, atsižvelgdamas į geriausius savo klientų interesus, laikydamasis šių Sąlygų, įstatymų ir kitų teisės aktų.

2.3. Atskirų Investicinių ir Papildomų paslaugų teikimo specifika numatoma tarp Banko ir Kliento sudaromoje Sutartyje ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose.

2.4. Teikdamas Investicines ir Papildomas paslaugas, Bankas įgyvendina Banko patvirtintą Interesų konfliktų vengimo politiką.

2.5. Vykdydamas Klientų pavedimus dėl Finansinių priemonių, Bankas veikia vadovaudamasis Pavedimų vykdymo politika.

2.6. Teikdamas Investavimo rekomendacijas, Bankas veikia vadovaudamasis Rekomendacijų teikimo sąlygomis. Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų sąvoka apima ir Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygas.

2.7. Bankas, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais ir siekdamas, kad Klientas galėtų priimti pagrįstą investicinių sprendimą, pateiks Klientui Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą. Aprašymas yra pritaikytas neprofesionaliam klientui, kurio žinios ir patirtis investavimo srityje yra minimalios.

2.8. Bankas, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, pateiks Klientui Skatinamųjų mokėjimų politiką, kurioje yra numatyta Banko politika susijusi su užmokesčiu, komisiniu atlyginimu arba kitokia pinigine ar nepinigine nauda, kurią

sumoka arba suteikia tretieji asmenys arba šių trečiųjų asmenų naudai veikiantys kiti asmenys, kai tai susiję su Banko teikiamomis Paslaugomis Klientams.

2.9. Papildomai prie šių Sąlygų, Šalių santykiams pagal šias bei visas kitas tarp Banko ir Kliento sudarytas paslaugų teikimo sąlygas ir Sutartis dėl Banko paslaugų teikimo Klientui, taikomos ir Bendrosios taisyklės, kurios yra neatskiriama Sutarčių dalis.

2.10. Sutartis, Investicinių paslaugų teikimo sąlygos, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos, Kainynas, Pavedimų vykdymo politika bei Bendrosios taisyklės sudaro vientisą Kliento ir Banko susitarimą dėl Sutartyje nurodytų Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.

2.11. Iki Sutarties sudarymo Bankas pateikia Klientui susipažinti Investicinių paslaugų teikimo sąlygas, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygas, Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą, Interesų konfliktų vengimo politiką, Pavedimų vykdymo politiką, Kainyną, Skatinamųjų mokėjimų politiką ir Bendrąsias taisykles, kurios yra skelbiamos Banko interneto tinklalapyje <https://luminor.lt/informacija-investuotojams-mifid>. Klientui susipažinimui taip pat pateikiamos Sutarties sąlygos bei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos. Klientas sudarydamas Sutartį patvirtina, kad jis gavo šiame punkte nurodytus dokumentus ir su jais susipažino.

2.12. Laikoma, kad Klientas sutinka su Bendrųjų taisyklių, Investicinių paslaugų teikimo sąlygų, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų, Pavedimų vykdymo politikos bei Kainyno sąlygomis sudarydamas Sutartį.

2.13. Esant neatitikimui tarp Bendrųjų taisyklių ir šių Investicinių paslaugų teikimo sąlygų, taikomos Investicinių paslaugų teikimo sąlygos. Esant neatitikimui tarp Bendrųjų taisyklių, Investicinių paslaugų teikimo sąlygų ir Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų, taikomos Konkrečių paslaugų teikimo sąlygos. Esant neatitikimui tarp Sutarties sąlygų ir Bendrųjų taisyklių, Investicinių paslaugų teikimo sąlygų, Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų, Pavedimų vykdymo politikos ar Kainyno, taikomos Sutarties sąlygos. Esant neatitikimui tarp dokumentų lietuviško teksto ir jų vertimo į užsienio kalbą, bus vadovaujama lietuvišku tekstu, nebent Sutartis nustatytų kitaip.

2.14. Bankas turi teisę:

2.14.1. pakeisti Investicinių paslaugų teikimo sąlygas, Pavedimų vykdymo politiką, Interesų konfliktų vengimo politiką, Kainyną ar Sutartis, įskaitant jų dalimi esančias Konkrečių paslaugų teikimo sąlygas Bendrosiose taisyklėse ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose nustatytais atvejais ir tvarka. Apie pakeitimus Bankas informuoja Klientą Bendrosiose taisyklėse ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose nustatytais terminais ir būdais. Šie pakeitimai Klientui yra privalomi ir taikomi visoms tarp Banko ir Kliento sudarytomis Sutartims.

2.14.2. laikydamasis Bendrosiose taisyklėse numatytų sąlygų ir tvarkos taikomų Sutarties pakeitimui, pakeisti Finansinių priemonių pobūdžio ir joms būdingų rizikų aprašymą, Interesų konfliktų vengimo politiką ir Skatinamųjų mokėjimų politiką. Informacija apie pakeitimus teikiama Klientui Bendrosiose taisyklėse nurodytu būdu.

2.14.3. savo iniciatyva, be atskiro kliento sutikimo, disponuoti kliento investicinio fondo akcijomis, už kurias Bankas gauna mokesčius, komisinius ar kitą nepiniginę naudą (galimybę naudoti skatinimo priemones), kad minėtos fondo akcijos būtų pakeistos tos pačios investicinio fondo įmonės valdomų investicinių fondų akcijomis, dėl kurių bankas neturės galimybės naudoti skatinimo priemonių. Bankas klientui atliks nemokamą pakeitimą, pranešdamas apie tai bent prieš 14 kalendorinių dienų. Pranešime turi būti nurodyta informacija apie investicinių fondų akcijas, kurios bus keičiamos, ir investicinių fondų akcijas, kurios bus įgyjamos.

3. LEI KODAS

3.1. Kiekvienas juridinis asmuo, pageidaujantis, kad Bankas jam teiktų Investicines paslaugas privalo turėti ir Bankui pateikti galiojančią LEI kodą. Jei Sutartyje su juridiniu asmeniu nėra nurodytas LEI kodas ir (arba) jei juridinis asmuo prarado (neteko) galiojančio LEI kodo, Bankas turi teisę Paslaugų tokiems juridiniams asmenims neteikti ir (arba) atsakyti teikti Paslaugas tol, kol jis gaus ir Bankui pateiks galiojančią LEI kodą.

4. INFORMACIJA APIE BANKĄ

4.1. Luminor Bank AS (registracijos kodas 11315936, buveinės adresas Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estija, duomenys apie juridinį asmenį saugomi Estijos komerciniame registre (toliau – Bankas)), veikiantis Lietuvoje per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių (skyriaus kodas Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre 304870069, skyriaus buveinės adresas Konstitucijos pr. 21A, 03601 Vilnius, Lietuvos Respublika (toliau – Skyrius)). Banko interneto svetainė luminor.lt; Skyriaus el. pašto adresas: info@luminor.lt; tel. Nr. 1608. Banko suteiktos licencijos numeris Nr. 4.1-1/54; Skyriaus priežiūros institucija: Lietuvos bankas, adresas: Totorių g. 4, Vilnius, interneto svetainė: lb.lt; tel. Nr. (8 5) 268 0029, fakso Nr. (8 5) 268 0038; el. paštas info@lb.lt. Jei keisis Banko ar Skyriaus pavadinimas ar aukščiau nurodyti duomenys, Bankas apie tai paskelbs Banko interneto svetainėje.

4.2. Klientai dėl informacijos apie Banko Paslaugų teikimą gali kreiptis į Banką telefonu 1608 (iš užsienio +370 5 2393444) arba į bet kurį Banko klientų aptarnavimo padalinį arba Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ar Sutartyje nurodytais kontaktais, jei taikoma. Informacija apie Banko teikiamas Investicines paslaugas, Banko padalinių adresus, darbuotojų telefonus bei kitus kontaktinius duomenis skelbiama Banko interneto tinklalapyje.

4.3. Klientas su Banku gali bendrauti ir dokumentus bei informaciją gali gauti lietuvių kalba ir kita Sutartyje nustatyta kalba.

4.4. Informacija tarp Banko ir Kliento gali būti perduodama Bendrosiose taisyklėse ir Sutartyje nustatytais būdais, o Kliento pavedimai dėl Finansinių priemonių gali būti teikiami ir gaunami Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje numatytais būdais.

5. KLIENTŲ SKIRSTYMAS Į KATEGORIJAS

6. Bankas priskiria Klientus neprofesionaliųjų klientų, profesionaliųjų klientų ar tinkamos sandorio šalies kategorijoms bei Sutartyje nurodo, ar atskirai praneša Klientui, kuriai kategorijai Klientas yra priskirtas, vadovaudamasis Klientų priskyrimo investuotojų kategorijoms gairėmis, kurios yra šių Sąlygų priedas Nr. 3 ir su kuriomis Klientas gali susipažinti Banko interneto puslapyje <https://luminor.lt/informacija-investuotojams-mifid>.

INFORMACIJA APIE KLIENTO ŽINIAS IR PATIRTĮ INVESTAVIMO SRITYJE, FINANSINĘ PADĖTĮ, TIKSLUS, NAUDOJANTIS PASLAUGOMIS

6.1. Bankas teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka renka informaciją apie Kliento žinias ir patirtį investavimo srityje, susijusias su konkrečiomis Paslaugomis bei Finansinėmis priemonėmis, taip pat informaciją apie Kliento finansinę padėtį bei tikslus, kurių siekia Klientas naudodamasis Investicinėmis paslaugomis. Šiuo tikslu Bankas turi teisę prašyti Kliento pateikti reikalingą informaciją, užpildant Banko parengtą Anketą.

6.2. Jeigu Klientas neužpildo Anketos ir (ar) nepateikia Anketos ir (ar) pateikia netinkamai užpildytą Anketą, Bankas turi teisę atsisakyti teikti tokiam Klientui tam tikras Paslaugas.

6.3. Bankas turi teisę pasitikėti Kliento Anketoje pateikta informacija ir neprivalo jos tikrinti, išskyrus atvejus, kai Bankui yra žinoma arba turėtų būti žinoma, kad informacija akivaizdžiai pasenusi, netiksli ar neišsami. Bankas, siekdamas įsitikinti ar Bankui pateikta informacija yra patikima, turi teisę patikrinti Kliento pateiktos informacijos nuoseklumą, lygindamas ją su Bankui iš kitų šaltinių žinoma informacija.

6.4. Jeigu Anketoje Kliento nurodyta informacija pasikeičia, Klientas įsipareigoja nedelsdamas apie tai informuoti Banką bei pateikti Bankui atnaujintą Anketą.

7. KLIENTŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ IR PINIGINIŲ LĖŠŲ SAUGOJIMAS

7.1. Bankas, saugodamas Klientams priklausančias Finansines priemones, imasi priemonių, užtikrinančių Klientų nuosavybės teisės apsaugą. Bankas atskirai įtraukia į apskaitą savo ir kiekvieno Kliento Finansines priemones.

7.2. Bankas neturi teisės naudotis Klientui priklausančiomis Finansinėmis priemonėmis, jei nėra gautas Kliento sutikimas.

7.3. Klientui priklausančios Finansinės priemonės, išleistos užsienio valstybėse registruotų emitentų, gali būti saugomos pas kitą Finansinių priemonių saugotoją. Pasirinkdamas kitą Finansinių priemonių saugotoją, Bankas veikia su reikiamu profesionalumu ir atsargumu. Kliento prašymu Bankas suteiks Klientui informaciją apie Klientui priklausančių Finansinių priemonių saugotoją.

7.4. Kitas asmuo, kuriam gali būti perduotos saugoti Klientų Finansinės priemonės gali būti įsteigtas tik tokioje valstybėje, kurioje kito asmens finansinių priemonių apsaugai taikomas specifinis reglamentavimas ir priežiūra ir toks specifinis reglamentavimas bei priežiūra turi būti taikomi asmens, kuriam perduodamos saugoti Klientų Finansinės priemonės, atžvilgiu.

7.5. Bankas neperduos saugoti Klientų Finansinių priemonių asmenims, kurie yra įsteigti ne Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje, kurioje kito asmens finansinių priemonių laikymas ir apsauga nėra specifiskai reglamentuojami. Šio reikalavimo Bankas galės nesilaikyti:

7.5.1. jei dėl Finansinių priemonių arba su jomis susijusių investicinių paslaugų pobūdžio jas reikia saugoti pas asmenį, esantį tokioje ne Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje;

7.5.2. jei Finansinės priemonės laikomos profesionaliojo Kliento vardu, kuris pats raštu nurodo, kad Bankas Finansines priemones saugotų pas tokioje ne Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje esantį trečiąjį asmenį.

7.6. Klientui priklausančios Finansinės priemonės gali būti saugomos pas kitą Finansinių priemonių saugotoją atidarytoje bendroje Klientų sąskaitoje (angl. omnibus account). Nesant galimybės saugoti Kliento Finansinių priemonių pas kitą Finansinių priemonių saugotoją atidarytoje bendroje Klientų sąskaitoje, Kliento Finansinės priemonės gali būti saugomos pas kitą Finansinių priemonių saugotoją Banko ar kito Finansinių priemonių saugotojo vardu atidarytoje Finansinių priemonių sąskaitoje. Bankas įspėja Klientą, kad saugant Kliento Finansines priemones bendroje Klientų sąskaitoje (angl. omnibus account) arba Banko ar kito Finansinių priemonių saugotojo vardu, į tokias Finansines priemones gali būti nukreipiamos reikalavimo teisės, turimos į kitą klientą, Banką ar kitą Finansinių priemonių saugotoją. Bankas neprisiima atsakomybės, susijusios su Finansinių priemonių saugojimu pas trečiąjį asmenį ar (ir) trečiojo asmens vardu.

7.7. Klientui priklausančios ir pas trečiąjį asmenį saugomos Finansinės priemonės, vadovaujantis trečiajam asmeniui taikomais nacionalinės teisės reikalavimais, gali būti neatskirtos nuo Bankui ar trečiajam asmeniui priklausančių Finansinių priemonių, ir įspėja Klientą, kad į tokias Finansines priemones gali būti nukreipiamos reikalavimo teisės, turimos į kitą klientą, Banką ar kitą Finansinių priemonių saugotoją.

7.8. Kai sąskaitų, kuriose apskaitomos Klientui priklausančios Finansinės priemonės, atžvilgiu taikoma ne valstybės narės teisė, atitinkamai gali keistis Klientui priklausančių Finansinių priemonių suteikiamos teisės.

7.9. Kliento sąskaitose, atidarytose Banke, esančios lėšos, indėliai, vertybiniai popieriai, kitas gautinas iš Banko turtas, tarp jų ir Kliento reikalavimo teisės į Banką, yra laikomos įkeistomis Bankui užtikrinant Kliento įsipareigojimų įvykdymą pagal visas Sutartis.

7.10. Jei Klientas nėra fizinis asmuo, Kliento lėšos sąskaitose Banke bet kuria valiuta ar kitos grąžintinos lėšos ir finansinės priemonės (kaip tai apibrėžta LR Finansinio užtikrinimo susitarimų įstatyme), yra laikomos finansiniu užstatu be nuosavybės teisės perdavimo, užtikrinančiu Sutartyje numatytą Kliento finansinių įsipareigojimų įvykdymą Bankui.

7.11. Jei Sutartis nenustato kitaip, Klientui leidžiama laisvai disponuoti įkeistomis (finansinio užstatu) lėšomis ar finansinėmis priemonėmis (finansinį užstatą pakeisti, atsiimti) tol, kol Bankas nepasinaudoja Sutartyje ar įstatymuose numatytomis teisėmis apriboti Kliento teisę disponuoti lėšomis ar finansinėmis priemonėmis.

7.12. Bankas turi teisę įskaityti Banko ir Kliento priešpriešinius vienas kitam reikalavimus Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka. Bankas taip pat gali turėti šiame punkte nurodytas ir kitas teises Kliento Finansinių priemonių atžvilgiu, jei tokios teisės numatytos Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ar (ir) Sutartyje.

7.13. Vadovaujantis Įstatymu, Bankas turi teisę naudotis Kliento piniginėmis lėšomis.

7.14. Siekdamas užtikrinti Klientams priklausančių Finansinių priemonių ir piniginių lėšų saugumą, Bankas įgyvendina tinkamą veiklos organizavimo politiką ir procedūras, turi patikimas administravimo ir apskaitos procedūras, vidaus kontrolės mechanizmą, veiksmingą rizikos vertinimo procedūras bei informacijos apdorojimo sistemų kontrolės ir apsaugos priemones, o taip pat imasi visų kitų reikalingų veiksmų.

7.15. Teisės aktų numatyta tvarka Bankas turi teisę teikti žemiau nurodytą informaciją apie Klientų Finansines priemones ir pinigines lėšas turintiems teisę ją gauti asmenims, įskaitant Lietuvos banką:

7.15.1. vidaus sąskaitas ir informaciją, pagal kurią lengva identifikuoti kiekvieno Kliento vardu laikomų piniginių lėšų ir Finansinių priemonių likučius;

7.15.2. informaciją ir duomenis apie Banko sąskaitas kituose bankuose, kuriuose laikomos Klientų piniginės lėšos bei informaciją apie atitinkamus susitarimus su kitais bankais;

7.15.3. informaciją ir duomenis apie sąskaitas su kitais asmenimis, pas kuriuos yra saugomos Klientų Finansinės priemonės bei informaciją ir duomenis apie atitinkamus susitarimus su tokiais kitais asmenimis;

7.15.4. duomenis apie trečiuosius asmenis, kuriems yra pavestos su tuo susijusios funkcijos, ir išsami informacija apie pavestas funkcijas;

7.15.5. informaciją apie pagrindinius asmenis, dalyvaujančius susijusiuose procesuose, įskaitant ir apie asmenis, atsakingus už reikalavimų susijusių su klientų turto apsauga laikymosi priežiūrą;

7.15.6. susitarimus, svarbius Klientų nuosavybės teisės į saugomą turtą nustatymui.

7.16. Bankas saugomų savo Klientų Finansinių priemonių kitiems asmenims neskolina ir nenaudoja jų jokiais kitais tikslais.

8. ĮSIPAREIGOJIMŲ INVESTUOTOJAMS DRAUDIMAS

8.1. Bankas laikosi visų įsipareigojimų investuotojams, kurie taikomi Banko veiklai Lietuvos Respublikoje ir kurių aprašymas yra pateiktas šių Sąlygų priede Nr. 4.

9. BANKO MOKESČIAI BEI KITI MOKĖJIMAI BANKUI

9.1. Už naudojimąsi Paslaugomis Klientas privalo mokėti Bankui Kainyne ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nustatytus Banko mokesčius, palūkanas, komisinius bei kitus mokėjimus.

9.2. Klientas už naudojimąsi Paslaugomis Bankui įsipareigoja sumokėti nedelsdamas po Paslaugų suteikimo, jei kitaip nenustatyta Sutartyje ir (ar) Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Kainyne.

9.3. Informaciją apie visas išlaidas ir kitus mokėjimus, įskaitant su investicinėmis paslaugomis ir finansinėmis priemonėmis susijusias išlaidas ir mokėjimus, kurie atsiranda nepaisant būdingos rinkos rizikos, Bankas pateiks Klientui mokėjimus sumuojant, kad Klientas galėtų suprasti visas išlaidas ir išlaidų kaupiamąjį poveikį investicijų grąžai, o Kliento pageidavimu – išlaidas ir mokėjimus Bankas atskleis detaliai. Ši informacija klientui teikiama periodiškai, ne rečiau kaip kartą per metus, ir teikiama visą kliento investavimo laikotarpį. Rekomenduodamas ar siūlydamas Finansines priemones, aukščiau nurodytą informaciją apie visas išlaidas ir kitus mokėjimus, Bankas pateiks Klientui iš anksto. Klientas taip pat privalo nustatytais terminais sugrąžinti iš Banko gauto finansavimo sumas bei apmokėti kitas su Paslaugų teikimu susijusias išlaidas (mokesčius notarui už notarinių veiksmy atlikimą, žyminius mokesčius, teismo išlaidas, turto vertinimo išlaidas, dokumentų kopijų, pažymų paruošimo išlaidas, draudimo įmokas, valstybės, biržos ar kitų asmenų nustatytas rinkliavas ir pan.). Jei šias išlaidas apmoka Bankas, tai Klientas privalo Banko nustatyta tvarka kompensuoti Bankui Banko patirtas išlaidas.

9.4. Klientas Mokesčius perveda į Sutartyje nurodytą Banko sąskaitą arba sukaupia Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytoje Kliento sąskaitoje bei užtikrina galimybę jas nurašyti. Bankas nurašo Mokesčius iš Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytų Kliento sąskaitų, o nesant galimybių nurašyti Mokesčius iš šių sąskaitų, Bankas turi teisę juos nurašyti nuo kitų Kliento Banke atidarytų sąskaitų. Lėšos nurašomos Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodyta valiuta arba kita valiuta, taikant Banko nustatytą keitimo kursą. Banko teisė nurašyti Mokesčius iš Kliento sąskaitų galioja iki visiško mokesčių sumokėjimo Bankui. Klientas privalo užtikrinti, jog suėjus Mokesčių mokėjimo terminui Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytose Kliento sąskaitose būtų pakankama lėšų suma Mokesčiams nurašyti. Mokesčius Bankas nurašo Banko pasirinktu

eiliškumu. Bankas taip pat turi teisę pareikalauti, kad Mokesčius Klientas sumokėtų Bankui grynais ar pervestų į Banko nurodytą sąskaitą.

10. INFORMACIJOS, PRANEŠIMŲ IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

10.1. Bankas teikia Klientui pranešimus (ataskaitas) apie suteiktas Paslaugas Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyse numatyta tvarka ir terminais. Pranešimuose nurodomi Klientui suteiktų Investicinių paslaugų rezultatai, pobūdis, taip pat informacija apie išlaidas, susijusias su sandorių sudarymu ir Paslaugų teikimu Klientui.

10.2. Bet kokius kitus pranešimus ir informaciją, kurie turi būti teikiami pagal Sutartis ir (ar) teisės aktus, Bankas Klientui teikia Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje numatytu būdu ir terminais. Jei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodyti keli galimi pranešimų gavimo būdai, Bankas turi teisę siųsti pranešimus bet kuriuo Kliento Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir (ar) Sutartyje nurodytu būdu Banko pasirinkimu. Jei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygose ir Sutartyje nenustatytas pranešimų teikimo periodiškumas, Bankas teikia pranešimus Klientui teisės aktuose nustatytu periodiškumu, o jei teisės aktai nenustato privalomų terminų, Bankas teikia pranešimus savo pasirinktu periodiškumu.

10.3. Bankas, papildomai prie Sutartyje nurodyto gavimo būdo, turi teisę pateikti Klientui informaciją bet koku kitu Banko pasirinktu būdu (pvz., išsiųsdamas informaciją paštu, elektroniniu paštu, faksu, kitais telekomunikacijų galiniais įrenginiais, internetinės bankininkystės priemonėmis, taip pat paskelbdamas informaciją Banko interneto tinklalapyje, Banko įstatuose nurodytame dienraštyje, kitose visuomenės informavimo priemonėse ir (arba) kitomis priemonėmis ir būdais).

11. PATVIRTINIMAI

11.1. Šalys viena kitai patvirtina, kad:

11.1.1. turi visus įgalinimus bei turi teisę sudaryti Sutartis bei vykdyti Sutartimis priimamus įsipareigojimus;

11.1.2. yra gavusios visus leidimus, patvirtinimus, sutikimus ir pritarimus, kuriuos reikia gauti pagal galiojančius teisės aktus;

11.1.3. šiose Investicinių paslaugų teikimo sąlygose bei Sutartyse pateikti patvirtinimai yra teisingi šių sąlygų priėmimo metu, o taip pat bus teisingi visą Investicinių paslaugų ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo laikotarpį.

12. ATSAKOMYBĖ

12.1. Šalių atsakomybė nustatoma vadovaujantis Sutartimi ir/ar Lietuvos Respublikos įstatymais.

12.2. Šalys privalo atlyginti viena kitai tiesioginius nuostolius, kilusius dėl įsipareigojimų nevykdymo ir ar netinkamo vykdymo. Bankas neatsako už Kliento nuostolius, atsiradusius dėl Kliento ir/ar trečiųjų asmenų kaltės ir/ar dėl teisėtų Banko veiksmų.

12.3. Klientas supranta, jog sandoriai dėl Finansinių priemonių yra susiję su rizika. Klientas, sudarydamas tokius sandorius, prisiima galimą nuostolių riziką ir nereikš Bankui pretenzijų dėl patirtų nuostolių.

12.4. Bankas neatsako už Kliento patirtus investicinius nuostolius, t.y. nuostolius, kurie buvo sąlygoti neigiamų pokyčių Finansinių priemonių rinkose, valiutų kursų pokyčių, infliacijos ir kitų rizikų. Bankas neatsako už mokesstinės aplinkos prievolių pasikeitimą, taip pat už emitento ar trečiosios šalies mokumą, už reguliuojamos rinkos operatoriaus ar (ir) atsiskaitymų sistemos veikimą ir neprivalo atlyginti nuostolių, Kliento patirtų dėl emitento, jo atstovų, mokėjimo agentų, reguliuojamos rinkos operatorių ar (ir) atsiskaitymų sistemų ar kitų trečiųjų asmenų veikimo ar neveikimo ar Banko veiksmų (jei tokie buvo), kurių Bankas pagrįstai ėmėsi reaguodamas į trečiųjų asmenų veikimą ar neveikimą.

13. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13.1. Klientas turi teisę perleisti savo teises ir pareigas, kylančias iš šių Sąlygų bei Konkrečių paslaugų teikimo sąlygų ir (ar) Sutarčių, tik gavęs išankstinį rašytinį Banko sutikimą.

13.2. Investicinių paslaugų teikimo sąlygos galioja neapibrėžtą terminą.

14. PRIEDAI

Priedas Nr. 1. Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos.

Priedas Nr. 2. Finansinių priemonių atrankos procesas.

Priedas Nr. 3. Klientų skirstymo į kategorijas gairės.

Priedas Nr. 4. Informacija apie kompensacijas už investicijas.

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS INVESTAVIMO REKOMENDACIJŲ TEIKIMO SĄLYGOS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Šios Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygos (toliau – **Sąlygos**) yra Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus Investicinių paslaugų teikimo sąlygų (D) priedas Nr. 1 ir reglamentuoja Investavimo rekomendacijų teikimo sąlygas Luminor Bank AS Lietuvos skyriuje.

1.2. Šiose Sąlygose vartojamos didžiąja raide parašytos sąvokos turi žemiau nurodytas reikšmes, jei kitokios reikšmės joms nesuteikia kontekstas:

Anketa	Bankui priimtinos formos ir turinio dokumentas, kuriame Klientas pateikia informaciją apie savo žinias ir patirtį investavimo srityje ir, jei taikoma, finansinę padėtį ir tikslus, kurių siekia naudodamasis Paslaugomis.
Bankas	Luminor Bank AS, registracijos kodas 11315936, adresas: Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estija, duomenys apie juridinį asmenį saugomi Estijos komerciniame registre, Lietuvos Respublikoje veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, įmonės kodas 304870069, registruotos buveinės adresas: Konstitucijos pr. 21A, 03601 Vilnius, Lietuva.
Finansinė priemonė	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Investavimo rekomendacija	Banko iniciatyva ar Kliento prašymu teikiama asmeninio pobūdžio rekomendacija Klientui dėl sandorių, susijusių su Finansinėmis priemonėmis, kuria siūloma imtis vieno iš šių veiksmų: a) pirkti, parduoti, pasirašyti, apsikeisti, išpirkti, laikyti arba platinti konkrečią Finansinę priemonę; b) pasinaudoti arba nepasinaudoti konkrečios Finansinės priemonės suteikiama teise pirkti, parduoti, pasirašyti, apsikeisti arba išpirkti Finansinę priemonę.
Investicinės paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Įstatymas	2007 m. sausio 18 d. LR finansinių priemonių rinkų įstatymas Nr. X-1024 su vėlesniais pakeitimais ir (ar) papildymais.
Klientas	Fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Bankas teikia Investicines ir (ar) Papildomas paslaugas, arba kuris kreipiasi į Banką dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Papildomos paslaugos	Taip, kaip apibrėžta Įstatyme.
Paslaugos	Investicinės paslaugos ir Papildomos paslaugos.
Sutartis	Banko ir Kliento sudaryta sutartis dėl Investicinių ir (ar) Papildomų paslaugų teikimo.
Šalis ar Šalys	Bankas ir Klientas atskirai ar kartu.

1.3. Jei Sąlygose nenurodyta kitaip, žodžiai vartojami vienaskaitos forma taip pat reiškia ir daugiskaitą, vienos giminės žodžiai apima ir bet kurios kitos giminės atitinkamus žodžius, žodžiai reiškiantys asmenis apima ir juridinius, ir ne juridinius asmenis, o nuoroda į visumą taip pat reiškia nuorodą ir į jos dalį; ir (kiekvieniu konkrečiu atveju) atvirkščiai.

1.4. Sąlygų punktų ir kitų nuostatų pavadinimai rašomi tik dėl patogumo ir neturi įtakos Sąlygų aiškinimui.

1.5. Šios Sąlygos taikomos Šalių santykiams Bankui teikiant Investavimo rekomendacijas Klientui.

2. INVESTAVIMO REKOMENDACIJŲ TEIKIMAS

2.1. Bankas turi teisę, bet ne pareigą teikti Investavimo rekomendacijas. Bankas teikia Investavimo rekomendacijas tik tiems Klientams su kuriais yra sudarytos paslaugų teikimo sutartys dėl Investavimo rekomendacijos Klientui teikimo.

2.2. Bankas neteiks Investavimo rekomendacijų Klientui, jei Klientas neužpildė ir (arba) nepakankamai užpildė Anketą.

2.3. Bankas, teikdamas Investavimo rekomendacijas Klientui, vadovausis Anketoje pateikta informacija. Klientas privalo nedelsdamas informuoti Banką apie Anketoje nurodytų duomenų ir (arba) informacijos pasikeitimą ir pateikti Bankui atnaujintą Anketą.

2.4. Bankas teikia Klientui asmenines Investavimo rekomendacijas. Klientas negali atskleisti ar bet koku kitu būdu pavišinti Banko jam pateiktos Investavimo rekomendacijos, kadangi Investavimo rekomendacija nėra skirta tretiesiems asmenims net esant tapačioms ar panašioms aplinkybėms.

2.5. Jei kitaip nenumatyta Banko su Klientu sudarytoje Sutartyje, Bankas neįsipareigoja reguliariai ar atsižvelgiant į pasikeitusias rinkos sąlygas atnaujinti Klientui pateiktą Investavimo rekomendaciją, teikti naujų Investavimo rekomendacijų ar atlikti Klientui rekomenduotą Finansinių priemonių periodinio tinkamumo vertinimo, tačiau tinkamumo vertinimo ataskaitoje, kuri pateikiama tik neprofesionaliesiems Klientams, Bankas nurodys Klientui ar jis turėtų siekti savo, pagal Investavimo rekomendaciją sudaryto sandorio periodinio įvertinimo. Klientas privalo pats nuolat stebėti savo įsigytų Finansinių priemonių rinkos kainas ar vertes bei vykstančius pokyčius rinkoje. Jei Klientas pageidauja, kad jam pateikta Investavimo rekomendacija būtų atnaujinta, Klientas privalo dėl to kreiptis į Banką. Rekomenduotų Finansinių priemonių periodinį tinkamumo vertinimą Bankas atlieka jei tai yra numatyta su Klientu sudarytoje Sutartyje. Periodinis tinkamumo vertinimas atliekamas toje Sutartyje numatytomis sąlygomis.

2.6. Galutinį sprendimą, kokias Finansines priemones pasirinkti, ar vadovautis Investavimo rekomendacija, taip pat ir sprendimą pateikti nurodymą atlikti operaciją ar sudaryti sutartį dėl Finansinės priemonės, arba prisiimti kokius nors kitus finansinius įsipareigojimus Klientas privalo priimti pats savarankiškai, atsižvelgdamas į savo žinias ir patirtį investavimo srityje, finansines galimybes, investavimo tikslus, kartu prisiimdamas visą su tokiu sprendimu susijusią atsakomybę ir riziką. Jei Klientas (fizinis asmuo) gaudamas ir/ar gavęs Investavimo rekomendaciją, ketina veikti per savo atstovą, jis privalo iš anksto apie tai informuoti Banką, kad Bankas prieš teikdamas paslaugas Klientui per jo atstovą galėtų surinkti ir įvertinti informaciją apie tokio atstovo žinias ir patirtį investavimo srityje. Banko pateiktos Investavimo rekomendacijos nėra ir jokių būdu negali būti suprantamos kaip prievolė Klientui atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų atlikimo). Kiekvienu atveju investicinį sprendimą priima pats Klientas.

2.7. Investavimo rekomendacijų teikimas nėra Finansinių priemonių portfelio valdymo paslauga, nebent tarp Šalių yra sudaryta sutartis dėl šios paslaugos teikimo. Klientas privalo pats nuolat stebėti savo įsigytų Finansinių priemonių rinkos kainas ar vertes bei vykstančius pokyčius rinkoje.

2.8. Jei Investavimo rekomendacijoje yra nurodyta daugiau nei viena Finansinė priemonė kaip vienas paketas, tai reiškia, kad Klientui Investavimo rekomendacija pateikta dėl visų nurodytų Finansinių priemonių kartu. Jei Klientas pasinaudos Investavimo rekomendacija ne visų Finansinių priemonių atžvilgiu, toks sandoris gali neatitikti Kliento investavimo tikslų ir jam priimtinos rizikos.

2.9. Jei Bankas suteikė Klientui Investavimo rekomendaciją ar kitokio pobūdžio informaciją, patarimus ar rekomendacijas dėl Finansinių priemonių, Bankas bet koku atveju nėra ir negali būti laikomas atsakingu už tokios Investavimo rekomendacijos, patarimo ar informacijos pagrindu įsigytos Finansinės priemonės ir (ar) sudaryto sandorio pelningumą ar nuostolingumą.

3. PRIKLAUSOMA IR NEPRIKLAUSOMA REKOMENDACIJA

3.1. Bankas teikia tiek nepriklausomas, tiek ir priklausomas Investavimo rekomendacijas. Ar Klientui bus teikiama nepriklausoma, ar priklausoma Investavimo rekomendacija yra nurodoma atskirai su Klientu sudarytoje Sutartyje.

3.2. Tuo atveju, jei dėl bet kokių priežasčių tarp Banko ir Kliento sudarytoje Sutartyje nėra nurodyta, ar teikiama rekomendacija yra priklausoma, ar nepriklausoma, bus laikoma, kad Bankas Klientui teikia priklausomą rekomendaciją.

3.3. Kai su Klientu sudarytoje Sutartyje nurodoma, kad yra teikiama nepriklausoma Investavimo rekomendacija, tai reiškia, kad Bankas:

3.3.1. teikdamas Investavimo rekomendacijos paslaugą, vadovaudamasis Finansinių priemonių atrankos procesu, įvertins pakankamą kiekį rinkoje prieinamų Finansinių priemonių, kurios yra skirtingos pagal tipą ir emitentus ar produkto pardavėjus arba platintojus, siekdamas užtikrinti, kad tikslai, kurių Klientas siekia naudodamasis Investicinėmis paslaugomis, būtų tinkamai pasiekti, o vertinamos Finansinės priemonės nebūtų ribojamos vien tik priemonėmis, kurias išleido arba pateikė: a) pats Bankas; b) su Banku glaudžiais ryšiais susiję kiti subjektai; arba c) subjektai, su kuriais Banką sieja sutartiniai, teisiniai ar ekonominiai ryšiai, keliantys grėsmę teikiamos nepriklausomos Investavimo rekomendacijos objektyvumui;

3.3.2. kiek tai susiję su nepriklausomos Investavimo rekomendacijos teikimu, griežtai laikosi Skatinamųjų mokėjimų politikoje numatytų apribojimų ir reikalavimų.

3.4. Kai su Klientu sudarytoje Sutartyje nurodoma, kad yra teikiama priklausoma Investavimo rekomendacija, tai reiškia, kad Bankas:

3.4.1. Teikdamas Investavimo rekomendaciją neprivalo įvertinti plataus rinkoje prieinamų Finansinių priemonių, kurios yra skirtingos pagal tipą ir emitentus ar produkto pardavėjus arba platintojus, rato. Rekomenduojamų finansinių priemonių spektras gali būti apribotas finansinėmis priemonėmis, kurias išleido arba pateikė: a) pats Bankas; b) su Banku glaudžiais ryšiais susiję kiti subjektai; arba c) subjektai, su kuriais Banką sieja sutartiniai, teisiniai ar ekonominiai ryšiai, keliantys grėsmę teikiamos nepriklausomos Investavimo rekomendacijos objektyvumui;

3.4.2. Laikydamasis Skatinamųjų mokėjimų politikoje nustatytų reikalavimų, Bankas turi teisę gauti ir pasilikti iš trečiųjų asmenų gaunamus skatinamuosius mokėjimus, kai tokie skatinamieji mokėjimai yra panaudojami investicinių paslaugų klientams kokybei gerinti.

3.5. Atsižvelgiant į tai, kad pagal skirtingas su Klientais sudarytas Sutartis Banko teikiamos Investavimo rekomendacijos gali būti tiek priklausomos, tiek ir nepriklausomos, Bankas užtikrina savo padalinių teikiančių tokias Investavimo rekomendacijas atskyrimą vienas nuo kito tokiu būdu, kad padaliniai vykdančios Sutartis, pagal kurias teikiamos priklausomos Investavimo rekomendacijos, negali vykdyti Sutarčių pagal kurias teikiamos nepriklausomos rekomendacijos. Atitinkamai, Banko darbuotojai, teikiantys nepriklausomos Investavimo rekomendacijos paslaugas neteikia priklausomos Investavimo rekomendacijos paslaugų.

4. TINKAMUMO VERTINIMO ATASKAITA

4.1. Prieš sudarant sandorį pagal suteiktą Investavimo rekomendaciją, Bankas, patvariojoje laikmenoje pateiks neprofesionaliam Klientui Investavimo rekomendacijos tinkamumo įvertinimą, kuriame nurodoma Klientui suteikta Investavimo rekomendacija ir kaip ji atitinka neprofesionaliojo kliento prioritetus, investavimo tikslus ir kitas reikšmingas savybes.

4.2. Jei sandoris dėl Finansinės priemonės pirkimo ar pardavimo būtų sudaromas naudojantis nuotolinėmis ryšio priemonėmis ir dėl to Bankas neturės galimybių iš anksto pateikti Klientui Investavimo rekomendacijos tinkamumo įvertinimo, ir jei Klientas sudarydamas Sutartį su tuo sutinka, Bankas turi teisę pateikti rašytinį tinkamumo įvertinimą patvariojoje laikmenoje iš karto po to, kai Klientas prisiima iš sandorio kylančius įsipareigojimus. Tuo tikslu, Bankas įsipareigos suteikti galimybę Klientui atidėti sandorio sudarymą, jei Klientas pageidautų iš anksto gauti Investavimo rekomendacijos tinkamumo įvertinimą.

Galioja nuo 2019-01-02

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ATRANKOS PROCESAS

Finansinių priemonių atrankos procesas, kuris yra Investicinių paslaugų teikimo sąlygų (D) priedas Nr. 2 nustato principus, procesus ir tvarką, kuria Luminor Bank AS Lietuvos skyrius (toliau – **Luminor**), teikdamas nepriklausomas investavimo rekomendacijas, atlieka aktyvią, pakartotinę ir skaidrią klientui rekomenduojamų finansinių priemonių atranką.

Nepriklausomas rekomendacijas teikiantys Luminor darbuotojai rekomenduoja kruopščiai išanalizuotas ir atrinktas finansines priemones.

Siekiant užtikrinti aukščiausią klientams teikiamų nepriklausomų rekomendacijų teikimo paslaugos kokybę ir standartus, Luminor parengė klientams rekomenduojamų finansinių priemonių atrankos procesą, kurią sudaro du lygiai: 1) Luminor Investicijų komitetas nustato principus, ribas ir reikalavimus, kuriais remiantis pasaulio duomenų bazėse parenkamos finansinės priemonės ir iš jų formuojamas Luminor aktyvusis finansinių priemonių sąrašas (toliau – **Aktyvusis sąrašas**); ir 2) atsižvelgiant į kliento poreikius, tikslus, žinias ir patirtį, taip pat finansinę padėtį ir gebėjimą patirti nuostolius, iš Aktyviojo sąrašo parenkamos konkrečios finansinės priemonės.

1. Finansinių priemonių atrinkimas Aktyviajam sąrašui

1.1. Luminor Investicijų komitetas

Aktyvųjų sąrašą sudaro ir tvirtina Luminor Investicijų komitetas – Luminor įmonių grupės vidaus organizacinis vienetas. Luminor Investicijų komitetą sudaro vyriausieji investicijų konsultantai, turintys pakankamai žinių ir patirties teikiant investicines paslaugas ir produktus.

Luminor Investicijų komitetas periodiškai peržiūri Aktyvųjų sąrašą ir tvirtina reikalingus pakeitimus, papildydamas sąrašą naujomis finansinėmis priemonėmis ar išbraukdamas iš jo kai kurias iš jame esančių. Finansinių priemonių parinkimo Aktyviajam sąrašui metodai, principai ir tvarka yra aprašyti toliau.

1.2. Aktyviajame sąrašė esančių finansinių priemonių rūšys

Kadangi nepriklausomos rekomendacijos paprastai teikiamos fiziniams asmenims (neprofesionaliems klientams), Luminor rekomendacijas teikia dėl finansinių priemonių, dėl kurių kliento prisiimama investavimo rizika negali viršyti pradinės investicijų sumos ir klientui negali sukelti papildomų įsipareigojimų.

Atsižvelgiant į tai, Luminor Aktyvųjų sąrašą sudaro toliau nurodytų rūšių finansinės priemonės, kurios neapsiriboja su Luminor glaudžiais ar kitokiais teisiniais ar ekonominiais (pvz., sutartiniais) ryšiais susijusių juridinių asmenų išleistomis arba teikiamomis finansinėmis priemonėmis, (kai minėti santykiai yra tokie glaudūs, kad dėl jų gali kilti grėsmė teikiamų konsultacijų nepriklausomumui).

i) Akcijos

Akcijos yra nuosavybės vertybiniai popieriai. Akcijas įsigyjančio investuotojo riziką sudaro jo sumokėta akcijos kaina ir tokios kainos dinamika. Akcijų kaina gali svyruoti nuo 100 proc. iki begalybės.

Analizuodamas neriboto skirtingų jurisdikcijų emitentų rato išleistas akcijas, Luminor daugiausiai dėmesio skiria tokiems pradinėms finansinių priemonių ir jų teikėjų (emitentų) kriterijams, padedantiems Luminor suformuoti pakankamą akcijų spektrą, kuris gali būti toliau analizuojamas atrankos proceso metu:

- akcijų emitentas turi būti įregistruotas Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (EBPO) priklausančioje šalyje arba Lietuvoje;
- akcijos turi būti įtrauktos į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašus;
- prospektas ir (arba) kitokie teisiniai ir (arba) informaciniai dokumentai, kuriuos būtina pateikti pagal emitentui taikomus skaidrumo reikalavimus, turi būti tinkamai paviešinti.

ii) Obligacijos

Obligacija yra ne nuosavybės vertybinis popierius, pagal kurio sąlygas bendrovė, vyriausybė ar kitoks institucinis emitentas (arba teikėjas) tampa obligacijos turėtojo skolininku. Obligacijas įsigyjančio investuotojo riziką sudaro jo sumokėta obligacijos kaina ir tokios kainos dinamika. Obligacijų kaina gali svyruoti nuo 100 proc. iki begalybės.

Analizuodamas neriboto skirtingų jurisdikcijų emitentų rato išleistas akcijas, Luminor daugiausiai dėmesio skiria obligacijoms, kurios yra skirstomos į dvi grupes: 1) obligacijos, kurių emitentai (teikėjai) turi investicinį reitingą; ir 2) didelio pajamingumo obligacijos, kurių emitentai (teikėjai) reitingo neturi.

Analizuodamas obligacijų emitentus (teikėjus), Luminor taip pat vertina, ar jiems nėra taikomos tarptautinės sankcijos.

Analizuodamas ir parinkdamas konkrečias obligacijų emisijas, Luminor vadovaujasi tokiais principais:

- emisija turi būti registruota vienoje iš EBPO priklausančių valstybių arba Lietuvoje;
- prospektas ir (arba) kitokie teisiniai ir (arba) privalomi informaciniai emisijos dokumentai turi būti tinkamai paviešinti;

- emisijos vertė yra didesnė nei 100 mln. Eurų (išskyrus emisijas, registruotas Baltijos šalyse).

iii) Kolektyvinio investavimo subjektai – bendrieji investiciniai fondai / fondai, kuriais prekiaujama biržoje

Kolektyvinio investavimo subjektus sudaro daugelio investuotojų lėšos, skirtos investuoti į įvairias finansines priemones – akcijas, obligacijas ir pan. Kolektyvinio investavimo subjektai gali būti skirtingų formų, tokių kaip bendrieji investiciniai fondai (angl. *mutual funds*), investicinės bendrovės / bendrijos. Kolektyvinio investavimo subjektus valdo turto valdytojai, kurie investuoja kolektyvinio investavimo subjekto kapitalą siekdami gauti kapitalo prieaugio ir (arba) pajamų fondo investuotojams. Kolektyvinio investavimo subjekto portfelis yra suformuotas ir prižiūrimas atsižvelgiant į jo prospekte nurodytus investavimo tikslus.

Fondai, kuriais prekiaujama biržoje (angl. *exchange traded funds, ETF*) – tai kolektyvinio investavimo subjektai, įtraukti į vertybinių popierių biržų prekybinius sąrašus. ETF gali būti prekiaujama visą dieną, įprastu atitinkamos vertybinių popierių biržos darbo metu. ETF perkami ir parduodami taip pat, kaip paprastosios akcijos.

Analizuodamas ir rinkdamasis kolektyvinio investavimo subjektus, Luminor vadovaujasi tokiais principais ir kriterijais:

- kolektyvinio investavimo subjektas turi būti licencijuotas / registruotas vienoje iš EBPO priklausančių valstybių arba Lietuvoje;
- kolektyvinio investavimo subjekto prospektas, informacijos apie pagrindinius investuotojus dokumentas ir (arba) kiti įstatymų numatyti dokumentai turi būti tinkamai paviešinti;
- kolektyvinio investavimo subjekto grynoji turto vertė turi būti ne mažesnė kaip 50 mln. eurų;
- grynoji turto vertė turi būti skaičiuojama reguliariai (pageidautina – kas dieną).

Analizuodamas ir rinkdamasis teikėjus (turto valdymo bendroves), Luminor daugiausiai dėmesio skiria tokiems aspektams:

- teikėjas (turto valdymo bendrovė) turėtų būti licencijuotas / registruotas vienoje iš EBPO priklausančių valstybių arba Lietuvoje;
- teikėjas (turto valdymo bendrovė) turėtų turėti gerą reputaciją.

1.3. Pakankamo lygio įvairovė

Pirmiau išvardytų rūšių finansinės priemonės proporcingai atitinka Luminor teikiamas investicines paslaugas, turint omenyje tikslią Luminor nepriklausomų rekomendacijų klientūrą. Pirmiau išvardytų rūšių finansinės priemonės padeda užtikrinti pakankamą Luminor klientų skirtingų investavimo strategijų įvairovės lygį.

Kadangi Luminor nepriklausomas rekomendacijas teikia tik dėl tų finansinių priemonių, dėl kurių kliento prisiimama investavimo rizika negali viršyti pradinės investicijų sumos (t. y. akcijų, obligacijų ir kolektyvinio investavimo subjektų), Luminor paslaugos apima pakankamą ir įvairų rinkoje esančių finansinių priemonių asortimentą.

1.4. Finansinių priemonių skaičius

Parinkdamas finansines priemones Aktyviajam sąrašui, Luminor naudojami įvairiais nepriklausomais ir geros reputacijos informacijos šaltiniais (pvz., finansų terminalais, duomenų bazėmis), teikiančiais objektyvią informaciją apie finansines priemones. Minėtose duomenų bazėse galima rasti informacijos apie finansines priemones nepriklausomai nuo jurisdikcijos, emitentų, pramonės šakų ar bet kokių susitarimų su emitentais ir (arba) vykdymo vietomis. Taigi, vadovaujantis pirmiau aprašytais atrankos kriterijais, kiekvienos pasirinktos rūšies finansinių priemonių skaičius yra neribotas ir pakankamai atspindi rinkoje esančių finansinių priemonių skaičių.

1.5. Glaudžiai susijusios finansinės priemonės

Bet kokios finansinės priemonės, kurias išleido su Luminor tiesioginį ir (arba) netiesioginį ryšį turintys subjektai, į Aktyvųjų sąrašą įtraukiamos tik jeigu jų parinkimas yra grindžiamas objektyviais kriterijais, nustatytais toliau aprašytoje finansinių priemonių atrankos tvarkoje.

Teikdamas nepriklausomas investavimo rekomendacijas, Luminor išskiria ir aiškiai nurodo, kurias finansines priemones išleido su Luminor tiesiogiai arba netiesiogiai susiję emitentai, ir kurioms finansinėms priemonėms tokie ryšiai nėra būdingi.

Siekdamas užtikrinti nepriklausomą kiekvienos rūšies finansinių priemonių įvairovę, parinkdamas finansines priemones Aktyviajam sąrašui ir įtraukdamas jas į Aktyvųjų sąrašą, Luminor nustato, kad finansinės priemonės, kurias išleido pats Luminor arba su juo glaudžiais teisiniais ar ekonominiais ryšiais susiję subjektai, negali sudaryti daugiau kaip 10 proc. visų kiekvienos rūšies finansinių priemonių.

2. Finansinių priemonių parinkimo procesas

Teikdami nepriklausomas rekomendacijas klientams, Luminor finansų konsultantai siekia suformuoti tokį finansinių priemonių portfelį, koks vienu metu atitiktų kliento asmenines charakteristikas ir užtikrintų pakankamą finansinių priemonių įvairovę – t. y. apimtų skirtingus geografinius regionus, rizikos rūšis, pramonės šakas ir daugybę kitokių veiksnių. Kliento portfelio diversifikacija – svarbiausias dalykas siekiant valdyti visos kliento investicijos riziką.

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta pirmiau, Luminor finansų konsultantai privalo užtikrinti, kad Aktyviajame sąrašė visuomet būtų platus finansinių priemonių pasirinkimas, padėsiantis suformuoti diversifikuotą portfelį, kuriame būtų atsižvelgta į kliento tikslus ir kitokias asmenines charakteristikas. Taigi, finansinių priemonių parinkimo Aktyviajam sąrašui procesą sudaro keletas etapų: i) nustatomas atrankos tikslas (t. y. investavimo idėja arba konkrečios paieškos tikslas) ir ii)

atliekama atranka ir paskesnė paieška, tam tikslui pasitelkiant kiekybinę ir kokybinę analizę, siekiant nustatyti tinkamiausias finansines priemones, kurios bus įtrauktos į Aktyvųjį sąrašą.

2.1. Atrankos tikslo nustatymas

- 2.1.1. Luminor finansų konsultantai privalo nustatyti tikslą, t. y. finansinę priemonę, kuriai būtų būdingos konkrečios savybės, pagal kurias bus atliekama tolimesnė nuodugni analizė. Tikslas turi būti apibrėžtas glaudžiai ir aiškiai, kad pagal jį galima būtų atitinkamai formuluoti atrankos kriterijus.
- 2.1.2. Tikslas gali būti pagrįstas vienu ar daugiau iš šių veiksnių: pramonės šaka, geografinis regionas / turto klasė, strategija, rinkos kapitalizacija. Tačiau, atrinkdami finansines priemones, atsakingi darbuotojai nėra apriboti tik pirmiau nurodytais veiksniais.
- 2.1.3. Tikslas turi būti tinkamai aprašytas dokumentuose.

2.2. Kintamieji kiekybiniai kriterijai

- 2.2.1. Nustačius atrankos tikslą ir pritaikius pradinį parinkimo principus ir kriterijus, nurodytus 1.2 punkte, finansų konsultantai pritaiko kiekybinius kriterijus, kuriais siekiama nustatyti pasirinktų galimų finansinių priemonių savybes.
- 2.2.2. Kiekybiniai kriterijai turi būti taikomi taip, kad, jais remiantis, tarp nustatytų tikslų galima būtų rasti geriausias atitinkamas alternatyvas.
- 2.2.3. Renkantis kintamuosius kiekybinius kriterijus, be kita ko, atsižvelgiama į tokius esminius veiksnius:
  - Kartotinius (angl. *multiples*);
  - santykinę vertę;
  - ateities perspektyvas;
  - mokesčius ir išlaidas;
  - grąžą ir pastovumą;
  - riziką;
  - grąžą, lyginant su prisiimta rizika;
  - sudėtingumą;
  - kitus veiksnius, susijusius su konkrečia finansine priemone.
- 2.2.4. Tikslui pasiekti, finansų konsultantams suteikiami įgaliojimai keisti kintamuosius kriterijus, nustatant papildomų vertinamųjų veiksnių arba atsisakant jau nustatytų, taip pat keičiant konkrečių kriterijų ribas.
- 2.2.5. Kiekybinės atrankos rezultatai turi būti tinkamai registruojami.

2.3. Nuodugni analizė

- 2.3.1. Atlikus kiekybinį finansinių priemonių parinkimą, atliekama nuodugni vertinamųjų kokybinių kriterijų analizė.
- 2.3.2. Be kita ko, tarp kokybinių kriterijų yra šie:
  - valdymo bendrovės istorija ir duomenys;
  - valdytojo duomenys;
  - valdymo strategija ir nuoseklumas;
  - komunikacijos sudėtingumas ir skaidrumas;
  - kiti dalykai.
- 2.3.3. Kadangi atrankai naudojama programinė įranga gali neapimti visų egzistuojančių finansinių priemonių, atsakingi darbuotojai gali rankiniu būdu pridėti papildomas finansines priemones, jei jos atitinka visus kitus taikomus reikalavimus.
- 2.3.4. Nuodugni analizė turi būti atliekama, visų pirma remiantis pirminiu šaltiniu (t. y. emitento tinklalapiu), finansiniu terminalu / duomenų baze ar kitais patikimais šaltiniais.
- 2.3.5. Sprendimas į sąrašą neįtraukti vienos ar kitos alternatyvios finansinės priemonės turi būti pagrįstas raštu.

2.4. Galutinis santykinis vertinimas

- 2.4.1. Jei po nuodugnios analizės lieka kelios tą patį atrankos tikslą atitinkančios finansinės priemonės, finansų konsultantas atlieka galutinį santykinį vertinimą. Tokio vertinimo metu, atsižvelgiant į kiekvienos finansinės priemonės rezultatus, riziką, kainą ir sudėtingumą, taip pat Luminor klientų charakteristikas, pasirenkama nustatytą pradinį tikslą geriausiai atitinkanti viena iš likusiųjų finansinių priemonių.
- 2.4.2. Kalbant apie kolektyvinio investavimo subjektus, jei egzistuoja keli lygiaverčiai kolektyvinio investavimo subjektai, dėl kurių Lietuvoje turi būti atlikta notifikavimo procedūra, pirmenybė teikiama tiems kolektyvinio investavimo subjektams, dėl kurių tokia procedūra buvo atlikta.

3. Finansinių priemonių parinkimas atskiriems klientams

- 3.1.1. Teikdamas klientui konsultacijas dėl finansinių priemonių rūšių ir konkrečių finansinių priemonių, finansų konsultantas daugiausiai dėmesio skiria kliento asmeninėms charakteristikoms ir jo suteiktai informacijai: kliento

žinioms ir patirčiai, poreikiams ir tikslams, rizikos toleravimui, taip pat kliento finansinei padėčiai ir gebėjimui priimti nuostolius.

- 3.1.2. Parinkdamas finansines priemones kliento individualiam portfeliui, finansų konsultantas siekia užtikrinti didžiausią įmanomą portfelio diversifikaciją, padėsiančią paskirstyti investicijų riziką pagal geografinius regionus, turto klases ir pramonės šakas.
- 3.1.3. Galutinį sprendimą dėl konkrečios rekomenduojamos finansinės priemonės ir jos dalies kliento portfelyje finansų konsultantas priima savo nuožiūra. Gausios finansų konsultantų žinios ir patirtis suteikia jiems galimybę racionaliai įvertinti konkrečių finansinių priemonių, geografinių regionų, pramonės šakų raidos ir kitokių aspektų ateities perspektyvas.
- 3.1.4. Finansų konsultantas informuoja klientą, ar klientas turėtų siekti periodinio tinkamumo įvertinimo, kuris padėtų įsitikinti, kad pasirinktos kliento portfelyje esančios finansinės priemonės vis dar atitinka kliento investavimo tikslus ir kitą finansų konsultantui pirmiau pateiktą informaciją.
- 3.1.5. Jeigu klientas paprašo vengti investuoti konkrečiuose geografiniuose regionuose ir (arba) pramonės šakose arba turi kitokių ypatingų investavimo ketinimų, finansų konsultantas tinkamai į juos atsižvelgia rinkdamas klientui rekomenduojamą finansinę priemonę.

Galioja nuo 2019-01-02

**LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS
KLIENTŲ SKIRSTYMO Į KATEGORIJAS GAIRĖS****1. BENDROSIOS NUOSTATOS**

- 1.1. Luminor Bank AS Lietuvos skyrius (toliau – **Bankas**) prieš pradėdamas teikti investicines ir/arba papildomas Paslaugas, remdamasis Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo (toliau – **Įstatymas**) ir kitų susijusių teisės aktų nuostatomis, visus fizinius ir juridinius asmenis, kuriems Bankas teikia investicines ir/arba papildomas Paslaugas, arba kurie kreipiasi į Banką dėl investicinių ir/arba papildomų paslaugų teikimo (toliau – **Klientas** arba **Klientai**), suskirsto į atitinkamas kategorijas.
- 1.2. Šiame dokumente pateikiami paaiškinimai dėl Klientų skirstymo į kategorijas procedūros ir dėl tokio Klientų skirstymo atsirandančio investuotojų teisių apsaugos lygio.
- 1.3. Šiame dokumente vartojamos sąvokos atitinka Įstatyme apibrėžtas sąvokas, jeigu nenumatyta kitaip.

2. KLIENTŲ SKIRSTYMAS Į KATEGORIJAS

- 2.1. Bankas priskiria Klientus neprofesionaliųjų klientų, profesionaliųjų klientų ar tinkamos sandorio šalies kategorijoms bei Sutartyje nurodo, ar atskirai praneša Klientui, kuriai kategorijai Klientas yra priskirtas.
- 2.2. Aukščiausias investuotojo apsaugos lygis taikomas Klientams, kurie yra priskirti neprofesionaliųjų klientų kategorijai.
- 2.3. Neprofesionaliųjų klientų kategorijai priskirtas Klientas, galiojančiuose teisės aktuose nustatytais atvejais, turi teisę raštu prašyti Banko sumažinti investuotojo apsaugos lygį. Tokiu atveju Bankas, siekdamas įvertinti, ar Klientas atitinka Įstatymuose numatytus profesionaliųjų klientų ar tinkamos sandorio šalies kategorijoms keliamus reikalavimus, turi teisę prašyti Kliento pateikti tam tikrus dokumentus ir/arba informaciją. Klientams, kurie priskiriami profesionaliųjų klientų arba tinkamos sandorio šalies kategorijai, taikomas žemesnis investuotojo apsaugos lygis.
- 2.4. Profesionaliųjų klientų kategorijai priskiriami Klientai, kurie turi atitinkamų žinių, įgūdžių ir patirties investavimo srityje. Profesionaliaisiais klientais, kurie tokiais yra laikomi be atskiro pripažinimo, gali būti:
  - 2.4.1. licencijuoti ir/arba kitu būdu prižiūrimi subjektai, veikiantys finansų rinkose, - kredito įstaigos, finansų maklerio įmonės, kitos licencijuotos ir/arba prižiūrimos finansų įstaigos, draudimo įmonės, kolektyvinio investavimo subjektai ir jų valdymo įmonės, pensijų fondai ir jų valdymo įmonės, prekiaujančios biržos prekėmis ir biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis vietos įmonės, asmenys, savo sąskaita prekiaujantys ateities sandoriais, ir kiti instituciniai investuotojai. Šiame papunktyje nurodyti profesionalieji klientai apima subjektus, licencijuotus ir/arba prižiūrimus Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse (įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares) ir trečiojoje šalyse;
  - 2.4.2. didelės įmonės, atitinkančios bent 2 iš šių kriterijų: balanse nurodyto turto vertė – ne mažiau kaip 20 milijonų eurų; pardavimo grynosios pajamos – ne mažiau kaip 40 milijonų eurų; nuosavos lėšos – ne mažiau kaip 2 milijonai eurų;
  - 2.4.3. šalių vyriausybės ir regioninės valdžios institucijos, valstybės skolos valdymą vykdančios subjektai, centriniai bankai, Pasaulio bankas, Tarptautinis valiutos fondas, Europos Centrinis Bankas, Europos investicijų bankas ir kitos panašios tarptautinės ir tarpvalstybinės institucijos;
  - 2.4.4. kiti instituciniai investuotojai, kurių pagrindinė veiklos sritis yra investavimas į finansines priemones, įskaitant subjektus, kurie verčiasi turto pakeitimu vertybiniais popieriais ar dalyvauja kituose finansavimo sandoriuose.
- 2.5. Bankas, atsižvelgdamas į iš Kliento gautą raštišką prašymą, profesionaliųjų klientų kategorijai gali priskirti ir tuos Klientus, kurie nėra nurodyti 2.4 punkte, įskaitant savivaldybes, vietos valdžios institucijas ir kitus viešuosius juridinius asmenis ir privačius investuotojus. Kliento prašymas laikyti jį profesionaliuoju klientu (toks prašymas gali būti bendro pobūdžio, dėl konkrečios investavimo paslaugos, sandorio arba produkto) ir priskirti jį profesionaliojo kliento kategorijai gali būti tenkinamas, jeigu šis Klientas atitinka bent du iš šių kriterijų:
  - 2.5.1. per paskutinius keturis metų ketvirčius Klientas kiekvieną ketvirtį atitinkamoje rinkoje yra vidutiniškai sudaręs po 10 didelių sandorių;
  - 2.5.2. Kliento finansinių priemonių portfelis, įskaitant lėšas ir finansines priemones, viršija 500 tūkstančių eurų;
  - 2.5.3. Klientas profesionaliai dirba arba dirbo finansų sektoriuje ne trumpiau kaip vienus metus eidamas tokias pareigas, kurios reikalauja žinių apie Klientui numatomas teikti paslaugas ar numatomus sudaryti sandorius.
- 2.6. Klientas, siekiantis būti pripažintas profesionaliuoju ir priskirtas profesionaliojo kliento kategorijai, privalo kreiptis į Banką raštu, nurodydamas, kad jis pageidauja būti laikomas profesionaliuoju klientu ir tokio prašymo taikymo apimtį (toks prašymas gali būti bendro pobūdžio, dėl konkrečios investavimo paslaugos, sandorio arba produkto). Bankas privalo raštu pateikti Klientui aiškų įspėjimą apie apsaugą ir žalos kompensavimo teises, kurių Klientas gali netekti, tenkinus jo prašymą.

- 2.7. Jeigu Klientas priskiriamas profesionaliojo kliento kategorijai, jam netaikomos Įstatymo 29 straipsnyje (išskyrus 5–8 dalis), 30, 33 straipsniuose ir 34 straipsnio 1 dalyje numatytos investuotojo apsaugos priemonės, išskyrus atvejus, kai Šalys susitaria kitaip.
- 2.8. Klientas, priskirtas profesionaliojo kliento kategorijai, privalo atskiru raštu patvirtinti Bankui, kad jam yra žinomos ir suprantamos tam tikrų investuotojo apsaugos priemonių netaikymo pasekmės.
- 2.9. Klientas, priskirtas profesionaliojo kliento kategorijai remiantis 2.4 punktu, turi teisę atsisakyti šio profesionaliojo kliento statuso ir prašyti Banko taikyti aukštesnį arba žemesnį investuotojo apsaugos lygį. Aukštesnis investuotojo apsaugos lygis taikomas Klientui po to, kai pasirašoma ir įsigalioja tarp Kliento ir Banko sudaryta sutartis, kurioje nurodoma, kad Klientas nėra laikomas profesionaliuoju klientu dėl vienos arba kelių Paslaugų, vienos arba kelių rūšių Finansinių priemonių arba sandorių. Jeigu Klientas prašo taikyti žemesnį investuotojo apsaugos lygį, Bankas turi teisę prašyti Kliento pateikti tam tikrus dokumentus ir/arba informaciją, kad galėtų įvertinti, ar Klientas atitinka įstatymų reikalavimus, keliamus tinkamos sandorio šalies kategorijai.
- 2.10. Bankas, gavęs Kliento sutikimą, priskiria jį tinkamos sandorio šalies kategorijai, jeigu Klientas atitinka Įstatymo 39 straipsnio nuostatas. Tinkama sandorio šalimi gali būti:
- 2.10.1. finansų maklerio įmonės (investavimo įmonės);
  - 2.10.2. kredito įstaigos;
  - 2.10.3. draudimo įmonės;
  - 2.10.4. suderintieji kolektyvinio investavimo subjektai ir jų valdymo įmonės;
  - 2.10.5. pensijų fondai ir jų valdymo įmonės;
  - 2.10.6. kitos finansų įstaigos, licencijuotos ar prižiūrimos pagal Europos Sąjungos teisę arba pagal Europos ekonominės erdvės valstybių narių nacionalinę teisę (įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares);
  - 2.10.7. valstybių narių vyriausybės ir jų įgalioti subjektai, užsiimančys valstybės skolos valdymu nacionaliniu lygiu, taip pat centriniai bankai ir tarpvalstybinės organizacijos;
  - 2.10.8. subjektai iš trečiųjų šalių, kurie yra lygiaverčiai aukščiau šiame papunktyje nurodytų kategorijų subjektams;
  - 2.10.9. subjektas, priskiriamas profesionaliųjų klientų kategorijai pagal 2.4.1, 2.4.2 ir 2.4.3 papunkčius.
- 2.11. Jeigu Klientas, gavęs jo sutikimą, priskiriamas tinkamos sandorio šalies kategorijai, Bankas turi teisę teikti Įstatyme numatytas paslaugas, nesilaikydamas pareigų, įtvirtintų Įstatymo 29 straipsnyje (išskyrus 5–8 dalis), 30, 33 straipsniuose ir 34 straipsnio 1 dalyje.
- 2.12. Klientas, priskirtas tinkamos sandorio šalies kategorijai, turi teisę prašyti jam taikyti visas neprofesionaliųjų investuotojų interesų apsaugos priemones, įtvirtintas Įstatymo 29, 30, 31, 33 straipsniuose ir 34 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas priemones. Toks prašymas gali būti bendro pobūdžio arba pateikiamas kiekvienu konkrečiu atveju. Prašymas turi būti pateiktas raštu, nurodant, ar Kliento pageidavimas būti laikomu neprofesionaliuoju ar profesionaliuoju klientu siejamas su viena ar daugiau investavimo paslaugų, sandorių, viena ar daugiau sandorio arba produkto rūšimi. Jeigu savo prašyme Klientas aiškiai neprašo jo laikyti neprofesionaliuoju klientu, Bankas su šia tinkama sandorio šalimi elgsis kaip su profesionaliuoju klientu.
- 2.13. Kai tinkama sandorio šalis aiškiai prašo ją laikyti neprofesionaliuoju klientu, Bankas laikys šią tinkamą sandorio šalį neprofesionaliuoju klientu, taikydamas 2.9 punkto nuostatas.
- 2.14. Bankas turi teisę savo nuožiūra:
- 2.14.1. Priskirti tinkamą sandorio šalį profesionaliojo kliento arba neprofesionaliojo kliento kategorijai;
  - 2.14.2. Priskirti profesionaliųjų klientą neprofesionaliojo kliento kategorijai.

3. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 3.1 Bankas gali vienašališkai pakeisti šį dokumentą. Apie visus dokumento pakeitimus Klientas informuojamas pagal Banke priimtas politikas (taisykles) ir/arba pagal sutartines nuostatas.

LUMINOR BANK AS LIETUVOS SKYRIAUS INFORMACIJA APIE KOMPENSACIJĄ UŽ INVESTICIJAS

Investuotojų kompensavimo sistema	<p>Pagrindinis investuotojų kompensavimo sistemos tikslas yra apsaugoti Lietuvos Respublikos investuotojus.</p> <p>„Tagatisfond“ (Estijos garantijų fondas – toliau „Fondas“) Garantijų fondo įstatyme nustatytais sąlygomis ir apimtimi garantuoja Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus klientų (investuotojų) lėšų apsaugą.</p>
Kompensacija už investicijas	<p>Investicines paslaugas teikiančio Luminor Bank AS Lietuvos skyriaus investicijų atveju Fondo pareiga kompensuoti už investicijas Garantijų fondo įstatyme nustatytais sąlygomis ir tvarka atsiranda tą dieną, kurią Luminor Bank AS investicijos tampa neprieinamos investuotojams.</p> <p>Investuotojas yra fizinis arba juridinis asmuo, kuris laiko vertybinius popierius arba kuris įsigijo vertybinių popierių.</p> <p>Profesionaliems investuotojams arba bet kuriam iš žemiau nurodytų asmenų priklausančioms investicijoms apsauga netaikoma ir už jas kompensacija neišmokama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. valstybė; 2. vietos valdžios įstaiga; 3. juridinis asmuo, kurio pagrindinė ir nuolatinė veikla yra įsigyti akcijų arba atlikti vieną ar kelis sandorius ir operacijas, nurodytas Estijos Respublikos kredito įstaigų įstatymo 6 (1) 2)-12) punktuose. 4. įmonė, kuri priklauso tai pačiai grupei kaip ir atitinkama investicijų įstaiga; 5. tos pačios investicijų įstaigos arba įmonės, kuri priklauso tai pačiai grupei kaip ir atitinkama investicijų įstaiga, stebėtojų tarybos arba valdybos narys arba auditorius, ir asmuo, kuris turi ne mažesnę nei penkių procentų investicijų įstaigos arba įmonės, kuri priklauso tai pačiai grupei kaip ir atitinkama investicijų įstaiga, akcinio kapitalo dalį; 6. 5 punkte aukščiau nurodyto asmens vardu veikiantis artimas giminaitis arba trečiasis asmuo. <p>Kompensacija neišmokama tokiais atvejais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Už investiciją, kurios savininkas turi įsipareigojimų Luminor bankui, kurių terminas yra pasibaigęs, nėra kompensuojama tokių įsipareigojimų sumos dydžiu. 2. Nėra garantuojamos investicijos, kurios yra konfiskuotos remiantis apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu byloje dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo. Kompensacijos už investiciją išmokėjimas stabdomas, kai Estijos finansinės žvalgybos padalinio potvarkiu yra apribota teisė disponuoti investicija arba investicija yra konfiskuota baudžiamojoje byloje dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, iki potvarkio panaikinimo arba iki galutinio teismo sprendimo priėmimo.
Kompensacijos dydis	<p>Investicijos yra garantuojamos ir kompensacija už jas yra išmokama pagal jų vertę, buvusią kompensavimo dieną, tačiau suma negali būti didesnė kaip 20 000 eurų vienam investuotojui bet kurioje investicijų įstaigoje.</p>
Jei reikalavimo teisės priklauso asmenų grupei	<p>Kompensacija už bendras investicijas yra išmokama investuotojams lygiomis dalimis, nebent investicijų įstaiga ir investuotojai susitaria kitaip. Remiantis Garantijų fondo įstatymu bendra investicija yra investicija, kurią bendrai valdo du ar daugiau asmenų. Kompensacijos už bendrą investiciją tikslais kiekvienas bendros investicijos savininkas yra laikomas investuotoju.</p>
Kompensacijos išmokėjimo terminas	<p>Kompensacija investuotojui išmokama ne vėliau kaip per vieną mėnesį po to, kai buvo nustatyta „Tagatisfond“ (Estijos garantijų fondo) kompensuotinos investicijos vertė. Estijos garantijų fondas gali pratęsti išmokėjimo terminą esant ypatingoms aplinkybėms ir turėdamas tam pagrįstą priežastį. Terminą galima pratęsti ne ilgiau kaip trims mėnesiams, tačiau iš viso ne ilgiau kaip dvylikai mėnesių. Išankstinė sąlyga gauti kompensaciją yra investuotojo Estijos garantijų fondui pateiktas prašymas.</p> <p>Tuo atveju, jei kompensacija neišmokama klientui per aukščiau nurodytus terminus, klientas turėtų susisiekti su Estijos garantijų fondu, nes investuotojo teisė gauti kompensaciją galioja 5 metus nuo dienos, kurią investicijos tampa negražinamos. Šiam terminui pasibaigus investuotojas gali prarasti teisę reikalauti kompensacijos.</p>

Estijos Respublikos garantijų fondo įstatyme numatytais atvejais (daugiau informacijos rasite tf.ee), kompensacijos išmokėjimas gali būti atidėtas, pvz. jeigu trūksta duomenų, kuriais pagrindžiama teisė į kompensaciją, dėl kompensacijos vyksta teisminis ginčas arba investuotojui apribota teisė disponuoti kompensacija.

**Kompensacijos
išmokėjimo
valiuta**

Užsienio valiutos ir vertybių popierių užsienio valiuta vertė yra konvertuojama į eurus pagal Europos centrinio banko paskelbtą orientacinį užsienio valiutos keitimo kursą kompensavimo dieną (euro centų tikslumu – dviejų skaitmenų po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės skaičių apvalinimo taisykles).

**Daugiau
informacijos**

Detali informacija apie įsipareigojimų investuotojams draudimo sąlygas ir atvejus, kai tam tikriems investuotojams kompensacija nėra išmokama ir kai tam tikriems investuotojams draudimo išmokos nemokamos, pateikiama Garantijų fondo interneto svetainėje tf.ee.